

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea-Mare și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:

Oradea-Mare,
Parcul Ștetan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:

Pe un an . . . . . 120 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

PARTEA NEOFICIALĂ

O mărturisire prețioasă

Despre originea maghiarilor greco-catolici

Distinsul membru al Academiei maghiare dl dr. Ioan Karácsony prepozitul capitulului latin din Oradea-Mare a publicat în anul trecut o foarte interesantă monografie despre originea așa numiților maghiari greco-catolici, sub titlul: *a görög katholikus magyarok eredete*, Budapest, Stephaneum nyomda r. t. 1924.

Fiindcă chestia acestor creștini ne-a cauzat și nouă românilor greco-catolici atâta măhnire și neliniște cu prilejul înființării episcopiei lor de Hajdu-Dorog, merită să facem un mic rezumat al acestei scrieri care prin conlusiile ei credem că arată într'un chip nu se poate mai vădit dreptatea luptei îndârjite ce s'a dus pe vremuri împotriva silniciei ce ni s'a făcut din partea șovinismului maghiar orb și brutal ca toate șovinismele din lume.

Prilejul ca să scrie această monografie i l a dat ilustrului autor o epistoală circulară a P. S. S. episcopului de Hajdu-Dorog din 17 Noemvrie 1922, în care se susține teza cumcă creștinismul ar fi pătruns la poporul maghiar dinspre orient și propovăduit de misionari greci.

Această părere o combate P. S. Sa cu multă erudiție și, credem, cu deplin succes, și ca rezultat pune concluzia că M. greco-catolici de azi nu pot fi urmașii celor vechi, cari nu au primit creștinismul dela Greci ci din apus în forma ritului latin. Pe noi însă această polemie acuma nu ne interesează. Insemnăm numai ca o curiozitate cece se spune la pagina 15, că după ce Francii au ocupat Constantinopolul în anul 1204 ura Grecilor față de catolici pe cari în batjocură îi numeau *latini*, devenise atât de mare, încât se lășase în tot orientul grecesc axioma: *mai bine turci decât latini*. De aici credem că a rămas și la poporul român din Ardeal numirea de *lătină spurcată* pentru toți streinii de altă lege.

După concluzia de mai sus ilustrul autor se întreabă că de unde provin dar Maghiarii gr.-cat. de azi? Și răspunde bazat pe documente autentice că aceștia

sunt urmașii Sârbilor, Rușilor (Rutenilor) și Românilor colonizați în părțile Hajdu-Dorogului și ale Debreținului începând de pe la sfârșitul veacului al XV-lea și înmulțiți tot mereu în cele două veacuri următoare, iar cu timpul maghiarizați. Pe la 1576 coloniști sârbi erau foarte numeroși în acel ținut așa încât multe comune aveau atributul de *sârbească*, așa încât la anul 1638 Tharasovici episcopul Muncaciului a numit pe seama lor și un protopop cu numele Masinici cu scaunul în Hajdu-Dorog. Încă pe la anul 1572 ocure printre acești coloniști de ritul oriental și familii cu nume românești Kolotan, Radul (p. 19). Acești coloniști erau atrași pe acele plaiuri prin scutințele ce le primeau din partea feudalilor ca lucrători de pământ sau din partea principilor Bocskay și Bethlen și a regelui ungar ca luptători cu arma sau haiduci. Români s'au așezat acolo în număr mai mare pe la anii 1645—60 trecând din județele Sălăgiu și Satu-Mare.

Fiind însă cu toții răspândiți pe un mare teritoriu locuit de Maghiari și făcând serviciu militar și slujba grea de iobagi sub comandanți și stăpâni maghiari, ba nici chiar ei între ei neputându-se înțelege decât folosind o limbă comună, pe încetul s'au maghiarizat, mai ales că și clerul rutean a fost crescut în spirit maghiar și singur în mod anticanonic a introdus pe încetul limba maghiară chiar și în biserică.

Românii însă unde au fost mai compacți s'au ținut tari până în zilele noastre. Astfel este comuna Adonul (Nyir-adony) la o depărtare de câțiva kilometri de Debrețin, locuită de vre'o 3000 suflete greco-catolice, cari cu toată silnicia ce li s'a făcut impunându-li-se limba maghiară în școală și de vre-o 3—4 ani chiar și în biserică, totuși în familie vorbesc românește și este vie în ei conștiința romanității lor. Ei au fost colonizați acolo de prin județele Sălăgiu, Bihor și Maramurăș și cele mai multe familii au nume curat românești: Chețan, Păușan, Cuibuș, Sforă, Curtean, Purcel, Meseșan, Pascueți. În comunele Bogomir și Abrani (Nyir-ábrány) Românii fiind izolați și în mare minoritate față de Maghiari, azi sunt complet maghiarizate dar nu au uitat că oare când au fost și ei Români și în biserică se făcea slujba și poporul cânta românește până la atașarea la episcopia de Hajdudorog.

Ba se știe că chiar și în Debrețin și în Hajdu-dorog pe la începutul veacului al XIX-lea în bisericile de ritul grecesc se cântă într-o strună românește într-una rusește, sau mai bine zis în limba vetero-slavă, și nici pomină nu era de slujbă ungurească. În anul 1819 episcopii gr.-catolici din Oradea-Mare și din Muncaciu își revendicau fiecare pentru sine Debreținul ca filială, aparținând Indiezeza Orașii parohiei Paleu (Hosszapályi) și controversa s'a terminat în favoarea episcopiei de Muncaciu.

Cu tot dreptul au protestat așa dară episcopii credincioșii și toată biserica română-unită în contra trecerii atâtor comune românești la noua episcopie de Hajdu-dorog, a cărei înființare nu a fost reclamată de lipsele spirituale ale credincioșilor, fără cu apucături nedemne de creștini și prin viclenia coruptei diplomații austro-ungare, a fost stoarsă dela S. Scaun apostolic, cu scopul meschin și foarte puțin creștinesc de a desnationaliza pe încetul pe acei români nefericiți.

Și ne pare bine că ținuta noastră de atunci o vedem justificată prin însuși scrisul distinsului academician maghiar, care răstoarnă argumentul principal al Hajdu-dorogismului: originea curată maghiară a credincioșilor săi, în care de altfel poate că serios nu au crezut nici fanaticii lui anteluptători nici odată.

Ca sfârșit să ne permită ilustrul autor o mică observare: nu crede P. Sf. Sa că este cel puțin nepoliticos a numi pe Români și acum după atâția ani de cetățenie românească cu numele batjocoritor de oláh-valah? Atât!

Dr. I. Radu, prepozit, prelat papal.

Expulsarea patriarhului grec din Constantinopol.

Correspondență din Constantinopol.

Patriarhia Grecească din Constantinopol, de câțiva ani încoace, trece printr-o criză gravă, care îi periclitează chiar existența și face să piardă încetul cu încetul prestigiul de care s'a mai bucurat în fața celorlalte Biserici ortodoxe.

După războiul mondial, șefii Fanarului, (patriarhii) sprijiniți de prezența armatei aliate, și-au demascat, în mod brusc sentimentele adevărate față de Turci. Aceștia fuseseră învinși alătura de puterile centrale, aliații lor. Se părea că Francezii, Englezii, Italianii, și Grecii vor împărți ceea ce a mai rămas din Imperiul otoman. Aceste perspective au cauzat bucurie mare acelorora, cari de patru secolii și jumătate, au suferit jugul înjositor al semilunei. Incurând o adevărată răscoală isbucni în contra patriarhului Germanos V, prelat bătrân, obișnuit cu intrigi și pe care experiența l'a învățat să nu se teamă de nestatornicia sorții, atât de obișnuită în Orient. Fiindcă el nu voia să rupă cu guvernul turc și pretindea să se mențină în învățământ limba turcească în școlile patriarhatului, el trebui să-și

dea demisia ca nevrednic la demnitatea de patriarh și trădător al națiunii grecești. Aceasta s'a întâmplat la 26 octombrie 1918. Aceștia nu i-s'a dat un urmaș, decât după o vacanță de trei ani și mai bine. Mai departe unii dintre membrii Sfântului-Sinod nu s'au sfiit a governa Biserica în interesul lor personal mai bun, și desbinările politice, cari în Grecia au dat loc luptelor între venizeliști și costantiniști, au făcut să li-se simtă influența și la Constantinopol. În fine, la 8 Decembrie 1921, o alegere foarte puțin canonică a pus pe tronul Sf. Ioan Gură de aur pe un partizan credincios a lui Venizelos, pe Mgr. Meletios Metaxakis, pe care reînțoarcerea regelui Constantin în Grecia l'a înălțat dela metropolia din Atena cu un an înainte îngrijorat mai mult de fala patriarhiei sale decât de interesele adevărate ale Bisericii, Mgr. Meletios își identifică interesele cu ale guvernului din Atena în contra Turcilor, făcând cercetări în interesul soldaților greci, cari luau parte în campania din Asia Mică, strângând impozite, predicând de pe amvon războiul sfânt în contra necredincioșilor și toate acestea sub ochii poliției turcești, care n'a lipsit a lua notă în vederea unei răsbunări. În toamna anului 1922 armata turcească a evacuat în grabă Asia Mică, urmărită de kemaliști, cari au ajuns la porturile Constantinopolului. Situațiunea Mgr. Meletios era deci foarte nesigură și fără prezență armatei aliate, el probabil trebuia să-și plătească cu viața campania sa contra naționaliștilor turci. El s'a menținut până la 10 Iulie 1923, când a fost constrâns să părăsească definitiv Constantinopolul fără să vrea însă să demisioneze. A fost constrâns să demisioneze după trei luni și o nouă alegere a adus pe tronul patriarhal pe Mgr. Grigorie VI., o personalitate puțin cunoscută, a cărui 11 luni de guvernare n'a făcut decât să se înregistreze decadența Bisericii grecești din Constantinopol. Ales la 6 Decembrie 1923 a murit la 17 Noiembrie 1924 după o boală îndelungată. La 17 Decembrie era înlocuit de către Mgr. Constantin Araboglu, exmetropolit de Cyzic, apoi de Broussa și în fine de Dercos, șeful opoziției lui Mgr. Meletios Metaxakis, partizanul ideii de bună relațiune cu Turcii și care — după părerea acelorora, cari i-au inspirat alegerea — trebuia să aplaneze dificultățile între Fanar și guvernul din Angora.

Din nefericire naționaliștii din Anatolia, amețiți de succesele lor ieftine, n'au fost dispuși nici de cum să se împace cu persoane acuzate, că i-ar fi trădat în timpul războiului pentru independență. Ei au suprimat privilegiile politice ale patriarhului și l'au redus la rolul lui pur religios. Pe urmă mândria lor de turci — lucru firesc — i-a făcut să îngreuneze viața elementului neturcesc, pentru ca să-i constrângă a părăsi țara. Trebuie să recunoaștem, că până în prezent au reușit foarte bine. Grecii trebuiau să simtă mai tare ca celelalte națiuni aceasta ură a creștinismului, care s'a ascuns sub patriotism. Tratatul de la Lausanne

sanționând principiul schimbării populației, toți Grecii cari se aflau încă în Turcia afară de cei din Constantinopol și din insulele Imbros și Tenedos, au fost puși pe drumul către Grecia în cursul verii și al toamnei din 1924. După acel tratat trebuie să se supună aceleiaș dispozițiuni toți acei cari au venit la Constantinopol după armistițiul din Octomvrie 1918, Mgr. Constantin VII. Araboglu, născut în Sige, în regiunea Mudaniei întră în categoria acestora, pentru că instalarea lui la Constantinopol s'a făcut după data indicată mai sus. El a încercat să susțină inspirat fiind, probabil, de către guvernul din Atena, că el aparține Fanarului dela 1886, data, când a ieșit din Teologia din Halky și funcțiunile, pe cari le-a complinit în provincie n'au frst decât misiuni temporane cu cari întâmplător a fost însărcinat. Turcii nu voiau să audă nimic, iar Comisiunea mixtă pentru a înăptui schimbarea străinilor cu Turcii din alte țări, după ce multă vreme a stat la îndoială, a declarat la 28 Ianuarie c. că Mgr. Constantin Araboglu, ca particular întră în categoria ac asta dar având în vedere demnitatea sa de metropolit, Comisiunea află că ea nu-i competentă a se declara. Fanarul spera că va câștiga vreme până ce chestiunea se va supune tribunalului internațional din Haga sau chiar „Societății Națiunilor”.

Turcii i-au distrus aceasta nădejde. Un ordin venia din Angora cu 24 de ore după decisiunea Comisiunii și a doua zi, la 30 Ianuarie dimineața la 6 ore un detașament de poliști au înconjurat palatul Fanar pentru a supraveghea porțile. Patriarhul fu trezit, șeful poliției i-a comunicat ordinul guvernului de a părăsi Constantinopolul imediat. Patriarhul ceru răgaz de câteva ore pentru a-și aranja unele afaceri, dar i-s'a refuzat. N'avea vreme decât să-și facă repede geamantanul și să plece la gara din Sirkedji, însoțit de secretarul său. Funcționarii dela poliție îl însoțiră până la granița grecească de unde luă drumul spre Salonic, loc ce și-l alege de refugiu.

Dela sine se înțelege că aceasta noutate a cauzat o adâncă emoție în populațiunea greacă din Constantinopol și o contralovitură la Atena. Și dacă guvernul turc va aplica aceeaș măsură și celorlalți metropoliți supuși schimbului — *ceeace este foarte probabil* — atunci nu vor rămânea decât câțiva, și aceasta înseamnă că Sf. Sinod nu se va putea constitui afară numai dacă se fac alegeri noi, cari, probabil, nu se vor încuviința. Ce privește preoțimea de rând, Turcii pretind că dintre cei 250 de preoți greci aflați în Constantinopol patru cincimi sunt supuși schimbului. Se poate vedea în ce situație penibilă se află Fanarul, cu o Biserică de totului desorganizată și amenințată încontinuu de molestările Turcilor. Dar așa sunt lucrurile lumei acesteia, trecătoare, de nu sunt zidite pe Stânca lui Hristos.

Correspondent.

Parohia și Biserica Românilor Gr.-Cat. din Oradea-Olosig

De prof. Petre Dejeu.

În Oradea-Olosig, lângă țărmurii Crișului Repede, se înalță impozantul palat al Seminarului Unit, biserica și parohia română gr.-cat. Privind aceste instituții, cu trecutul lor de aproape 2 veacuri, având ele un rol important în crearea vieții culturale românești de azi, cred a face un serviciu real istoriografiei culturale a Oradei-Mari, fixând pentru posteritate datele mai însemnate din trecutul acestor instituții de cultură religioasă.

Pe locul bisericii și parohiei unite de azi în Oradea-Olosig, pe vremuri locuită de italieni colonizați aici, era o parohie catolică de rit latin închinată „Sfântului Egidiu”. Parohii ei erau: Ioan și Nicolae la a. 1335; Ștefan, Crăciun la a. 1422; Andrei la a. 1460. Pentru cheltuielile conciliului Tridentin (1545—1563) această parohie contribuie cu 3 florini aur.

Calvinismul în Oradea-Mare se începe la a. 1560.

Biserica Sf. Egidiu 10 ani de vreme (1569—1579) a fost sub stăpânirea calvinilor, servind de casă de rugăciuni, dar la a. 1579 ea fu predată iezuiților aduși din Polonia la Oradea-Mare de către Ștefan Bathory, regele Polonilor și fratele acestuia: Cristofor Bathory, principe al Transilvaniei. Iezuiții, în Oradea-Mare calvinizată cu desăvârșire în urma teroarei pornită din Ardeal, avură de a suferi maltratări din partea calvinilor fanatici. Călugărul iezuit *Barnabas Vass* și *George Biro* au fost desbrăcați de haine și bătuți pe stradă de către calvini. Iezuiții cumpărară o casă nouă în jurul „Pieței Unirii” de azi, în care instalară o capelă pentru credincioșii din aceea circumscriptie. Calvinii atacă noaptea acest edificiu dărâmandu-l, fără a fi fost cine să oprescă opera distrugătoare a acestor fanatici dușmani ai bisericilor catolice.

Sub conducerea iezuiților, aici — în clădirea veche de pe locul Seminarului român unit de azi, — a învățat carte celebrul mitropolit-primat maghiar Petre Pazmany (1570—1637): unul dintre cei mai geniali prelați, ce i-a avut Ungaria de odinioară.

În anul 1588 călugării iezuiți sunt izgoniți din Oradea-Mare și din toată Transilvania. Mănăstirea lor din nou ajunge sub stăpânirea calvinilor.

Pe vremea stăpânirii turcești (1660—1692) această biserică e dărâmată în urma războaielor multe, mai ales, că acest loc era un punct strategic foarte important pentru asediarea cetății.

Oștirile austriace, cari au recucerit Oradea-Mare, la a. 1692, aduc cu sine și pe iezuiți. Pe ruinele mănăstirii vechi ei ridică cu mari greutatea una nouă. În această mănăstire se înmormântează la a. 1714 mareșalul: *General Friderich de Lövenburg*, fost comandant al garnizoanei Oradea-Mare. Locul unde zace coștiugul acestuia, este eternizat cu o lespede de marmoră

cu o inscripție latină, fixată în pereții de Est al bisericii seminariale de azi. Tot în această biserică este înmormântat priorul iezuit: *Francisc Polentari*.

Iezuiții sunt cei ce pun temelia învățământului secundar în Oradea-Mare. În claustrul iezuiților — pe vatra Seminarului Român Unit de azi — era o școală primară vestită, în care călugărul *Adam Schmernitz*, la anul 1718 predă și materii de gimnaziu. Însă gimnaziul numai la a. 1722 s'a înființat cu introducerea mediei și a sintaxei. Ordinul iezuiților prin Bulla dată de către Papa Clemente XIV la a. 1773 se desființează.

Averile iezuiților Orădeni trec drept proprietate a „Fondului de Studii” Casa și școala iezuiților devine evacuată. La a. 1777, prin întemeierea episcopiei românilor uniți cu biserica Romei, această casă devine locuință pentru canonicii români. Episcopul unit Ignatie Dărăbant stăruiește la curtea din Viena, pentru cedarea pe veci a acelei case pentru un Seminar român. Împăratul Leopold II la a. 1792 împlinește cererea episcopului pomenit și astfel în acest an se deschid pentru primadață porțile acestui seminar pentru tineretul român studios.

Tot pe intravilanul acestui Seminar se edifica o casă pentru parohia unită întemeiată la a. 1796. Matricule avem la această parohie deja din anul 1786.

Clădirea seminarială, o casă slabă cu parter, amenința cu ruinare. Deci ea e dărămată și pe locul ei la a. 1846 se ridică zidul cu un etaj din Parcul Stefan Cel Mare de azi.

Biserica Seminarială, se clădește pe locul celei vechi la a. 1858 prin patronul ei: episcopia latină din localitate, care la a. 1896 construiește frumoasa casă parohială de pe intravilanul seminarului.

Biserica seminarială, închinată Sf. M. Martir George, la a. 1907 e renovată și zugrăvită frumos. Tot în acest an s'a introdus în biserică iluminatul electric. La serbările Maicii Domnului și la praznice, serviciul divin se ține în cea mai intensivă strălucire de lumină a lor 300 becuri electrice.

Tot în anul 1907 s'a construit aripa nouă, cu un etaj din curtea Seminarului precum și internatul școlii normale, care la a. 1913 se prelungeste în formă de prin mărețul palat al Academiei Teologice.

Temeliile Academiei de Teologie gr.-cat. au fost depuse la a. 1913 de către episcopul de pie memorie Demetriu Radu, însă a fost terminat — în urma războiului mondial — cu marile sacrificii aduse de bunul nostru episcop și părinte sufletesc Valeriu Traian Frențiu. Inaugurarea acestui salaș de cultură s'a făcut la 30 Octomvrie 1924.

Acest *Ateneu Cultural*, încoronat cu bogată strălucire din aureola „Romei Eterne”, va trimite adevărați apostoli de ai lui Crist, cari, călăuziți de geniul latinității, vor cultiva ginta neo-latină, plantată de împăratul Traian pe aceste plaiuri ale Daciei străbune.

Literatură:

Schematismus Historicus V. C. L. M. V. 1896.
 Ganocy Antal: A váradi püspökök 1776 tom. II.
 Georgescu Ion: Istoria Seminarului Român-Unit din Oradea-Mare.
 Georgescu Ion: Istoria Bisericii Universale Blaj 1921.

Anul jubilar.

De Dr Grigorie Pop, canonic-cancelar.
 (urmare)

Indulgențele în istorie.

La prima întrebare, dacă Biserica are puterea de a substitui satisfacțiunilor personale, indulgențele, ne răspunde practica statornică, neîntreruptă și necontestată a Bisericii în toate vremurile. Sf. Pavel Apostolul, în numele lui Isus, a acordat incestuosului din Corint indulgența cea mai completă; Sf. Apostol îl osândise pe acest păcatos, în numele lui Cristos la pedepse aspre, dar mai târziu, văzându-i pocăința, i-a iertat restul pedepsei rehabilitându-l și restituindu-i legătura cu credincioșii. În primele veacuri episcopii practicau indulgența față de aceia, cari în mijlocul persecuțiunilor, învinși de groaza torturilor s'au lăpădat de credință, ori au făcut acte de acele, din care se părea, că au apostatat; de acești apostatați, dacă prezentau scrisoare de recomandare din partea vre-unui martir, ori mărturisitor, care și în toiul celor mai mari persecuții au rămas statornici în credința lor, episcopii-i deslegau dela restul pedepselor, la cari îi supuseră după ce se pocăiseră de apostasia lor. În cursul veacurilor practica indulgențelor s'a dezvoltat tot mai tare; cei mai celebri părinți le-au recunoscut, conciliile ecumenice le-au autorizat, cei mai vestiți teologi le-au esplicat, papii le-au acordat, sfinții le-au propovăduit și popoarele le-au primit cu bucurie, producând minunile acele de însuflețire, de râvnă, pentru a le câștiga, cari sunt cruciatele, precum și spiritul acela de jertfă generală, care a creat minunea aceea a geniului arhitectonic creștinesc, care este Biserica Sf. lui Petru din Roma. În mod deosebit jubileele au oferit lumii uimite privilegii cea mai măreață de credință catolică, de alipire către urmașul Sf. Petru, de conștiință de solidaritate și unitate a tuturor neamurilor catolice. Istoria ne dovedește, că jubileele publicate mai întâi pentru orașul Roma, au trezit întotdeauna între creștini o emulație nemaiauzită de a căuta în răstimpul anului jubilar, ceea ce numai la Roma se putea găsi, adică ajutoarele acele abondente ale evlaviei și ale ispășirii; cete mari de creștini alergau întotdeauna în frunte cu împărății la Roma, ca de pe buzele Episcopului Romei, urmașul Sf. Petru, care este păzitorul și tâlcuitorul autorizat al învățătorei sfinte și izvorul limpede și întreg al vieții supranaturale, să primească ceea ce le trebuiește ca să se întărească în credință și să-și aranjeze viața spre o sfințenie mai înaltă în legătura desăvârșirii, care este dragostea lui Dumnezeu. Creștinii împrăștieți pe întreg rotogolul pământului, deosebiți după obiceiuri, după limba, după cultură, ba chiar și după culoare alergau la acest centru al unității, al dragostei și al păcii, ca să se îmbrățișeze cu căldura dragostei, să-și mărturisească cu acelaș elan credința lor comună. Priveliștea aceasta este cu neputință să nu

stărnescă în om un sentiment de admirație față de divinitatea Bisericii catolice și să nu deștepte în cei ce sunt în afară de ea, dorul sfânt după aceasta fermecătoare unitate religioasă.

Din cele spuse reiese deci clar, că Biserica înțelege, atât cea învățătoare, cât și cea ascultătoare, a avut întotdeauna conștiința puterii de a întrebuița ca mijloc de răscumpărare a satisfacțiilor proprii indulgențelor. Să vedem acum, pe ce se razimă această putere?

Zic așadar, că Biserica acordă indulgențele prin aceea, că satisfacțiunile lui Cristos și ale sfinților prin puterea cheilor le aplică credincioșilor săi din tezaurul Bisericii. În sacramele și în jertfa liturgică numai satisfacțiunile lui Cristos se aplică credincioșilor; indulgențele însă se acordă nu numai din satisfacțiunile lui Cristos, ci și din ale sfinților. Și în aceasta se cuprinde o doctrină mângâietoare a Bisericii noastre. Iată-o!

„Comununea Sfinților“

Între membrii Bisericii lui Cristos este o comuniune sfântă, tot asemenea este o legătură sfântă și între cei ce fac parte din Biserica încă luptătoare compusă din aceia, cari trăesc aici pe pământ și între Biserica triumfătoare, compusă din sfinții, cari au ajuns la limanul neînviforat al fericirii vecinice. De acolo din înălțimea cerurilor, unde este sălașul părinților noștri adormiți într-o nădejde vieții de veci, ne picură nouă zilnic daruri, ei întrevin la D-zeu pentru noi, care pentru vrednicia lor îi ascultă. Ei, dar între sfinții aceia sunt mulți, cari în viața lor au suferit mai mult și în urmăre au dat lui Dumnezeu satisfacțiuni mai prisositoare decât le era necesar pentru ispășirea păcatelor proprii. Preacurata Vergură a fost de totului neprihănită, dansa pentru sine n'a avut să sufere nimic, dacă n'a avut păcat; oh! și totuși câte lacrimi n'a varsat, câte suspine nu i-au smuls din inimă durerile și suferințele Fiului său? Copilașii nevinovați, botezați cu botezul sângelui, cari au fost uciși de Irod, pentru că între ei să-l omoare și pe micul Isus, și cari astfel au apărut cu trupul lor viața dumnezeescului Prunc, n'au avut păcat și totuși au suferit chinuri; alții au trăit o viață nevinovată și totuși și-au sfășiet trupul cu posturi și cu pocăințe neîncetate. Ei bine, ce s'a făcut cu prisosul acela de satisfacțiuni, de ispășiri? au perit oare ele? Dumnezeu n'a ascultat oare suspinele acele, n'a văzut lacrimile acele, nu i-a tresărit oare inima la chinurile acele suferite pe nevinovate? Ar fi o hulă împotriva dreptății dumnezeiești a o spune aceasta. Ele n'au perit, sunt vecinic înaintea ochilor lui D-zeu, sunt adunate într-o comoară mare, de unde D-zeu le împărțește acelor, cari au nevoie de ele. Precum meritele, vrednicile, satisfacțiunile lui Cristos ni-se aplică nouă, se scoboară în noi, dacă ne împreunăm cu el, tot asemenea și prisosul acela de vrednicii ai sfinților îl aplică D-zeu la noi, umple cu ele sânul nostru după capacitatea fiecăruia, dacă le cerem

dacă împlinim ceea ce Biserica prescrie ca condițiune pentru câștigarea lor. Și aceasta este *Indulgența*. Indulgența este prin urmăre aplicarea meritelor lui Cristos și ale sfinților, a prisosului de satisfacțiuni constituind tezaurul Bisericii, prin autoritatea Bisericii, în scopul iertării sau a tuturor, sau a unei părți din pedepsele vremelnice ce le datorim încă pentru păcatele noastre iertate. Comoara satisfacțiilor superabundente formează zestrea Miresei lui Cristos, a Bisericii, dânsi i-s'au dat cheile de „a lega și deslega“ pe pământ și în urmăre Biserica are dreptul de a deslega pe credincioșii săi de pedeapsa ce o datoresc, plătind lui Dumnezeu în locul satisfacțiilor lor personale din satisfacțiunile ce le are în puterea sa ca tezaur al Bisericii. De aici se vede, că în ordinea prezentă, dreptatea dumnezească nu rămâne păgubită prin indulgențe, pentru că prin indulgențe nu se iartă simpluminte pedeapsa vremelnică fără nici o recompensă echivalentă, ci în locul pedepsei vremelnice a păcatosului întors i-se plătește lui Dumnezeu o satisfacțiune echivalentă din tezaurul Bisericii. Și astfel privită, cât este de înălțătoare, cât este de luminată doctrina Bisericii despre indulgențe! Nimic incoherent, nimic nepotrivit cu întreg complexul învățături creștinești; totul arată o înțelepciune supraomenească a Bisericii, care știe să salveze așa de strălucit interesele dreptății dumnezeiești în același timp, în care sare într'ajutorul poporului, în care apără slăbiciunea omenească față de dreptatea inexorabilă a lui Dumnezeu.

Înainte de a trece mai departe, trebuie să amintesc, că dobândirea indulgențelor Biserica o leagă de anumite condițiuni, de împlinirea unor acte de pietate și numai aceia se fac părtași de efectele indulgențelor, cari împlinesc exact aceste condițiuni. Între actele, de împlinirea cărora este legată dobândirea indulgențelor cele mai de căpetenie și mai comune sunt: 1. mărturisirea; 2. cuminecătura; 3. vizitarea bisericilor și 4. anumite rugăciuni de a se zice la intențiunea Papei. Afară de aceste acte pentru jubileul prezent altele nu sunt prescrise.

„Ce este dar jubileul?“

Dar după toate aceste rămâne încă deschisă întrebarea, că în ce consistă dar Jubileul în particular și ce este aceea, prin ce jubileul se deosebește de toate celelalte indulgențe?

Indulgențele sunt sau parțiale, sau plene, precum prin ele se iartă sau numai o parte, sau întreaga pedeapsă vremelnică. Or jubileul totdeauna este împreunat cu indulgență pleneră, însă de indulgențele plene concese în alt chip se deosebește în aceea, că este mai solemn, mai *privilegiat* și mai *sigur*, decât ori care altă indulgență pleneră comună. Jubileul este o indulgență pleneră mai *solemnă* și pentru ce? pentru că ea este mai univerezală și se extinde la toți credincioșii din lumea catolică; pentru că este împreunată cu unele ceremonii mai mărețe și mai sfinte, pentru că pu-

blicarea, deschiderea, celebrarea și încheierea jubileului se face cu un aparat mai capabil de a mișca inimile și de a le inspira sentimente de evlavie; pentru că de fapt evlavja sub jubileu este mai vie, mai unanimă: toți credincioșii se adună înaintea altarelor și în sfântă armonie vin să dea asalt cerului, să-și înalțe către Dumnezeu rugăciunile lor. E mișcătoare și plină de simbolism fără păreche ceremonia, cu care se deschide anul jubilar. Spuneam, că în legea veche ziua curățirii era singura zi, în care Arhiereul putea să intre în Sfânta Sfințelor și că în aceasta zi se vestește prin glas de trâmbițe poporul iudovesc: anul jubilar. Aceasta ceremonie, plină de simbolism cereșc, a păstrat-o și jubileul legii noi în solemnitatea deschiderii Porții de aur, care se practică de la anul 1500, de când Alexandru VI. a introdus-o pentru prima dată. Una din porțile celor 4 mari Bazilice din Roma: Sf. Petru, Sf. Ioan în Lateran, S. Maria Maggiore și Sf. Pavel, după fiecare jubileu este zidită și închisă până la jubileul proxim. În preluza Crăciunului premergător anului jubilar Sf. Părinte se pogoară, între acordurile solemne ale psalmului XIV. „Cântați Domnului cântare nouă, cântați Domnului tot pământul“, la Bazilica Vaticană, se apropie de poarta anumită, bate în ea de trei ori cu un ciocan de aur și după ce zidarii dărâmă zidul, Sf. Părinte calcă cel dintâi pragul sfintei Porți, deschizând astfel anul jubilar. Aceeași ceremonie o fac contemporan trei cardinali la celelalte trei bazilici. Porțile aceste rămân apoi deschise tot anul jubilar, ca poporul să poată intra prin ele în Bazilică. După terminarea anului jubilar poarta se închide până la proximal jubileu. Ceremonia aceasta are un senz mistico-alegoric și anagogic sublim. Ea ne înfățișează ceace se petrece în decursul anului jubilar în cer. În cer sunt adunate toate vredniciile și satisfacțiunile lui Cristos, ale Preacuratei, ale sfinților, precum în Biserică se află toate mijloacele de sfințire ale sufletelor noastre. D-zeu sfântul, șezând pe tronul milei sale nemărginite, privește cu nespuse dragoste vredniciile și satisfacțiunile Fiului său Unulnăscut, rănile lui purpurii strălucind de preanevinovatul său sânge vărsat pentru răscumpărarea noastră; Preacurata Vergură Maria cu nedescrisă duloșie și arată inima sa străbătută de sabie pentru mântuirea noastră; milioanele de martiri își desvălesc rănile sale, din care au curs pâraie de sânge pentru mărirea lui Cristos, îndurând chinuri nespuse și mai multe, decât le trebuia lor pentru ștergerea pedepselor ce datoriau ei pentru sine; nesfârșitele cete de verguri cu crini albi în mână desfată ochii lui D-zeu cu priveliștea curățenței și a dragostei lor aprinse pentru D-zeu; mărturisitorii și prezintă lui D-zeu ostenele și răvna lor prisositoare pentru apărarea și răspândirea cereștilor învățături ale lui Cristos; se descopere înaintea ochilor cetățenilor cereșcului Ierusalim eroismul sfinților, al fericitilor și al tuturor acelor suflete, cari cu truda vieții acesteia și-au câștigat fericirea vecnică.

De pe pământ se înalță la cer glasul sângelui nevinovat al Mântuitorului ce în fiecare zi se varsă pe altarele noastre ca jertfă bineprimată; ca mirează bine-mirositoare se ridică la cer rugăciunile Bisericii, suspinele mireșelor lui Cristos, accentele de dor aprins și dragoste înflăcărată a sufletelor curate, glasurile nevinovate de rugăciune ale copilașilor, eroismul atâtor suflete alese devotate alinării suferințelor deaproapelui prin spitaluri, ori prin alte locuri; de sub boltele bisericilor se ridică la cer cântecele de laudă ale preoților, călugărilor, ale milioanele de mireni. Mila dumnezească vede, că mărirea sa în cer și pe pământ covârșește pedepsele ce dreptatea dumnezească le pretinde dela păcătoșii contopiți acum și ei în concertul acestui sublim imn univerval de laudă între cer și pământ, iar pe pământ între cei ce prisosesc și cei ce duc lipsă se petrece un schimb, o circulație uimitoare de bunuri cerești, pecetluindu-se astfel și intronându-se în toată împărăția lui Cristos dragostea aceea negrăită, prin care Cristos a voit să-și închege, să-și consolideze împărăția sa. Sfânta Sfințelor, cerul e deschis, de acolo rouează milă și îndurare asupra pământului, iertare și milostenie asupra purgatorului și roaua aceasta cerească stânge văpaia suferințelor și a durerilor ce i-s'ar cuveni răzbunării dreptății dumnezești. Intre cer și pământ pe timpul jubileului se desface un extraordinar comerț al bunurilor veșnice; cine ar rămânea nesimțitor în fața acestei priveliște, cine n'ar căuta să profiteze de acest potop univerval de daruri, care inundă pământul?

(Sfârșitul va urma).

CRONICA

— *La Catedrala unită* va predică Duminecă la 1 Martie Rvs. *Ioan Bălan* canonic metropolitan, când va fi și o sfințire de preot și va debuta corul mixt de sub conducerea dlui *Nicolae Firu*, director, fost deputat. — *Dum. în 8. III.* va predică P. Dr. *Aloiziu L. Totu*, profesor-spiritual la *Academia teologică*; în 22. Mon. V. *Barbul*, prim-notar cons.

— *D-l Ghibu la Oradea.* Sâmbătă 21 c. și-a ținut d-l *Onisifor Ghibu*, prof. la Univ. din Cluj, conferența despre „*Inf-ățirea popoarelor prin Biserică*“. Dl. *Ghibu* a insistat și de astă dată asupra *unității și univversalității* Bisericii lui Cristos, idei cari sunt bine a se repeta înaintea fraților nostri ortodoxi, cari văd și ei că nu mai merge cu autochefaliile, ci încep să dorească și ei *Biserica sfântă alui Is. Hr.*, care e *una și univversală*.

— *Institutul Oriental la Roma.* Știm că încă *Papa Benedict XV.* de fericită mem. înființă la 25 X. 1917 un institut pentru studii superioare, teologice, orientale, cu scopul ca să se cunoască mai bine doctrina, istoria și obiceiurile Bisericilor din Orient. Incredințat mai întâu *Benedictinilor italieni din Roma (San Paolo)* predat în 14

Sept. 1922 conducerii Părinților Iezuiți, I. O. datorită zelului neobosit al președintelui său, P. Michel D'Herbigny, un francez-beigian de o agilitate extraordinară, e pe cale a deveni cea mai strălucită facultate de studii superioare teologice orientale. Azi are 19 catedre cu tot atâția profesori și 73 auditori. Auditorii sunt toți licențiați și doctori în teol. și filosofie. Iată catedrele mai însemnate: Teologie dogmatică comparativă (orientală-apuseană), Patristică Orientală, Liturgică Orientală, Arheologie Orientală, Instituțiunile bisericilor: armene, bizantine, slave, sîre; 7 limbi orientale; paleografie și metodică științifică. Interesante sunt cursurile musulmanului Mehmet Ali Mulla (acum pâr. Pavel Mulla) convertit de curând la catolicism și care deține catedra de teologie islamică. Noi Românii încă am putea să ne interesăm mai mult de acest institut trimițând acolo alumni chiar și un profesor pentru ist. Bis. rom.

— **Excelența Sa Nunțiul Apostolic la București Angelo Maria Dolci** a plecat în ziua de 16 Febr. la Roma, probabil, a determina ultimele precizări în chestia Concordatului.

— În ziua de 10 Febr. s'a firmat la Roma în Vatican Concordatul dintre Sf. Scaun și Polonia.

— **Mons. Alex. Cisar**, arhiepiscopul latin din București în ziua de 8 Febr. c. a fost primit în audiență de către Papa Piu XI.

— **O recenzie injurioasă.** În No. 12 al „Telegrafului Român” din Sibiu, G. Bogdan Duică, cunoscutul fanatic ortodox, profesor la Univ. din Cluj, scrie o injurioasă și pălmașe recenzie asupra cărții P. S. Alexandru Nicolescu dela Lugoj: (vezi Bibliografia). În loc să între în meritul chestiunii și să răspundă temeinicilor argumente liturgice și istorice din aceea carte, recenzentul se mărginește la zeflemizări și injurii gratuite, ce nu se cade ale aduce unui arhieru român. Dar să nu uităm că pe Bogdan Duică nu mulți îl mai iau în serios și că, *Dlui e fărânist.*

— **Către frații Preoți!** Poporul e dornic de lumină. Ba chiar trebuie să citească poporul, pentru că se știe apăra de dușman. De aceea fiecare preot va face propagandă pentru abonarea *singuralui zlar gr. cat. pentru popor*: „Unirea poporului” din Blaj, al cărei abonament e bagatelul de 120 Lei la an.

TIPIC

1. Martie. *Dumineca lăsatului de brânză și Cuv. Martira Eudochia.* Glas 6.

Sâmbătă seara la inserat pe 6, ale inv. 3 și ale Triod 3. Mărire. Și acum dogmatica gl. Intrare. Stihovna inv. Mărire. — Și acum din Triod. Trop. inv. Mărire. — Și acum a Născătoarei glasului.

Duminecă la Mănecat: La Dumnezeu e Domnul trop. ca Sâmbătă și mai departe ca în Dumineca lăsatului de carne. — *Evanghelia și Luminătoarea* inv. a 6-a. Mărire. Și acum Luminât. Triodului.

La Liturghie. Fericitile versului. Apostolului și *Evanghelia Duminecii lăsat. de brânză.*

Duminecă la înserat. Pe 6. Cele de umilință ale pocăinței 2, ale Triodului 2 și ale Sfântului din 2 Martie. 2. Intrare. Prohimen: Să nu întorci fața ta... și imediat Invrednicește-ne. Preotul desbracă hainele colorate, închide ușile împărătești și îmbrăcând patrafir negru, iese în fața ușilor imp. zicând Ectenla cererilor. Stihovna cu Mărire. Și acum din Triod. Troparul: „Născătoare de Dumnezeu”. Mărire: Botezătorul. Și acum: Rugați-vă (vezi în Orologier la înserat).

Acum preotul în fața ușilor imp. închise cetește: Sub îndurarea ta. Strana: Amin și recitând Doamne 'ndură-te spre noi de 3 ori. Mărire. Și acum. Ceeace ești mai onorată... între numele Domnului binecuvântă Părinte. Pr. Ceice este binecuvântat... Str. Amin. Preotul: Impărate ceresc. (pag. 110 Orologier). Str. Amin. Sfinte Dumnezeule, Preasf. Treime. Tatăl nostru... Pr. Că a ta este... Str. Amin. Preotul întors spre popor cetește rugăciunea dela plecarea capetelor: Dispunătorule mult îndurate... și după Amin se recitează *Dupăcinarul cel mic* așa:

După Binecuvântare începem recitând: Mărire ție... Imp. ceresc șcl. După Amin: Veniți să ne'nchinăm și psalmii 50. (69 și 142). Apoi tot recitând Doxologia cea mică, apoi Credeul. După credeu se cântă până în Dumineca a 4-a inclusiv Canonul Născătoarei: Apa trecându-o cu 2 tropare (unul cu Preasfântă Născ. celalalt cu Mărire și acum). După cântarea a IX-a recităm: Cuvine-se... apoi Sfinte Dumnezeule. Preasf. Tr. Tatăl nostru. Exclamație apoi troparele din Orologier: Dumnezeu părinților... Cu sângiurile. Mărire: Cu sfinții... Și acum: Pentru rugăciunile adăogând Doamne 'ndură-te... mai de multe ori, până ce preotul ajuns în fața ușilor imp. recitează: „Cela ce în tot timpul... Strana: Mărire. Și acum: Ceeace ești mai cinstită. Întru numele Dlui binecuv. pâr. Pr. Pentru rugăciunile... C. Amin Doamne 'ndură-te mai de multe ori, iar preotul în fața Icoanei Preacuratei: Nespurcată... în fața Icoanei Dlui: „Și ne dă nouă”... în fața ușilor imp.: Preamărită... Strana cântă pe vers 7: Nădejdea mea este Tatăl, șcl. — Pr. Deslegerea așa: Mărire ție Dzeului nostru Mărire ție: C. Mărire Tatălui... Părinte binecuvântă și desleg. de Luni. Apoi Ecteniile dela Dupăcinar: Să ne rugăm pentru pacea lumii și: Pentru rugăciunile.

Notă: 1. Așa se face însărutul în toate Duminiile postului mare și în Dumineca Florilor. În Dumineca a 5-a în locul Canon. Preac. se cetește canonul din Triod, în a Florilor din Pătmar.

2. Stihiri de ale pocăinței are fiecare glas. Se vor lua totdeauna ale glasului domnitor. Se află grupate după versuri la sfârșitul Triodului.

8 Martie, *Dumineca 1. din Post.* și Sf. Păr. Teofilact. glas. 7.

Sâmbătă la inserat pe 6. ale invierii 3 ale Triodului 3. — Mărire. Și acum dogm. versului. Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna inv. Mărire. Și acum din Triod. Trop. Inv. Mărire. Și acum a Născătoarei gl. 7.

La Mănecat: La Dumnezeu e Dl, ca Sâmbătă la ins. și celelalte ca în Duminecă lăsatului de carne. *Evanghelia* inv. și *Luminătoarea* inv. a 7-a Mărire. Și acum, Luminât. Triod.

La Liturghie. Fericitile versului Apostolului și *Evanghelia Duminecii I.* din p. m. Lit. Sf. Vasilie. cel Mare.

Dumineca seara pe 6. ale umilinței 2, ale Triodului 3 și din Mineiu (Martie, SS. 40 de Mucenici) 1. Mărire. Și acum. Mineiu. Intrat. Prohimen: Dat-ai moștenire Stihovna cu Mărire. Și acum din Triod șcl. precum s'a arătat în Dumineca lăsatului de brânză.

15 Martie, *Dumineca a 2-a Sf. Post* și Ss. Martiri Agapie. șcl. Vers. 8.

Sâmbătă la inserat pe 6, ale inv. 3 și ale Mineiului 3. —

Mărire. Și Acum dogm. versului. Intrat. Proh. zilei. Stihovna cu Mărire. Și acum a invierii. — Trop. inv. Mărire. — Și acum a Născătoarei vers. 8.

Duminecă la Mănecat: Troparele ca Sâmbătă, Sedelele invierii. Troparele inv. (Polileu și La râul nu este) șcl. cum s'a arătat în Dumineca fiului rățacit. Evanghelia și Luminătoarea invierii a 8-a Catavasiu: Deschide-voiu, șcl.

La Liturghie. Fericitirile gl. 8. După intrat trop. inv. Mărire. — Și acum Condacul Sfinților șcl. ale Lit. Sf. Vasilie cel Mare.

Duminecă seară la 6 ale umilinții 2 ale Triodului 2 și ale Mineiului (16 Martie Sf. Martir Savin) 1 Mărire. Și acum din Mineiu. Intrat. Prohimen: Să nu întorci fața ta. Stihovna cu Mărire. Și acum din Triod. șcl. cum s'a arătat în Dumineca lăs. de brânză.

— Mîsă —

Schițe de predici.

A) *Dumineca lăsatului secolui de brânză*. — Despre post.

„Întoarceți-vă la mine din toată inima voastră cu post, plângere și cu tânguire.” (Ioil II, 15.)

Dumnezeu nu iartă numai pe păcătosul care se pocăiește. Timpul Paresimelor este rânduit de Biserică ca atunci să ne pocăim prin post mărturisire și cuminecare.

1. Prin post mai ales trupul face destul pentru păcate. Prin observarea postului ne câștigăm dispoziția sufletească de a ne înfrâna poftetele păcătoase. Trupul muncit prin abținerea, înclină mai puțin spre păcate.

2. Postul totdeauna a fost bineprimit de Dumnezeu. Proccii continuu cer întoarcere la Dumnezeu prin post (Nini-vitenii) Mântuitorul Hristos ne dă pildă să postim.

3. Pentruca postul să fie bineprimit, trebuie să se facă în chipul prescris de Biserică.

Să ne pregătim prin pocăință adevărată, să învoim sufletește, căci numai așa vom putea gusta din bucuria zilei Invierii.

— gb. —

B) *Dum. I. din post. (8 Martie)*

Despre Izraelteanul cel adevărat, adică despre sinceritate.

Introd. Postul este o bună școală de caracter: ne învață multe bune; azi despre sinceritate.

Desvolt. 1. Nesinceritatea, ipocrizia, minciuna e un păcat f. răspândit astăzi: a) sunt nesinceri copiii cu părinții, b) soții de căsătorie, c) creștinii cu Dumnezeu și d) oamenii între sine. (Preotul descrie pe larg toate acestea, arătând maliția sufletului omenesc).

2) Nesinceritatea, ipocrizia, minciuna, e un rău urât de Dumnezeu, de Dl. N. I. Hr. a) în Legea veche Dumnezeu oprește minciuna și nesinceritatea: „să nu mințești” Lev. 19., 11., „scârboase sunt înaintea D-lui buzele mîncinoase” Prov. 12., 22. b) în L. N. Isus a zis „să fie vorba v. „da, da” sau „nu, nu”; și-a blestemat pe farizeii ipocriți. c) Sfinții Apil învață: „nu vă mințiți unul pe altul”. Colos 3., 9.; cazul Anania și Safira.

Inch. Ipocrizia, minciuna e urâtă de Dumnezeu și murdărește sufletul; să ne ferim de ea cu deadînsul.

C) *Dumineca a II. din Post. (15 Martie)*

Tema: Dp. s. pocăință Motto: „fule, iartăți-se ție păcatele tale” Mc. 2, 5.

Introd. Una dintre cele mai mari binefaceri ale lui Dumnezeu față de omul păcătos este sf. mărturisire, căci prin aceasta se ia depe sufletul lui multă povară. Ce-ar fi de sufl. omului de l-ar apăsa mereu păcatele unei vieți întregi?! Goethe a desaprobat pe Luther c'a șters spovedania, căci prin aceasta a dat omului prea mult de purtat.

Desvolt. 1. Spovedania bună șterge păcatele ca și cum n'ar fi ost. „Orice veți deslega pe pământ, va fi delsegat și în cer” Mt 18, 18; „Pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să-vi-se șteargă păcatele voastre” Fapt. 3, 19. „mai vărtos decât neaua mă voiui albi”, „mai vărtos mă spală de fărădelegea mea și de păca-

tu meu mă curățește” ps. 50. Dumnezeu e cel ce curățește prin preot.

2. Mărturisirea bnnă trebuie să fie: a) *întreagă*: să se mărt. toate păcatele de moarte cu numărul, sincer fără a tăcea vre-unul. (Anania) b) cu *păreră de rău și propus de îndreptare* altfel mărt. nu e bună. Cu păreră de rău: adică...

Inch. Să reparăm mărturisirile rele din trecut prin o mărturisire generală, căci altfel nici o mărturisire nu ni-e de folos, numai mai rău ne încurcăm în păcate.

— i —

BIBLIOGRAFIE.

Recomandăm cititorilor noștri următoarele cărți bune: *D. Nic. Brînzeu*: Cine sunt pocăiții, Lugoj. 8 Lei. *Iuliu Maior*: Fiți desăvârșiți, (No. 2 din Cărțile bunului creștin) Blaj, 5 Lei plus porto. *Din editura „Cartea Românească” București, Bulev. Academiei 3*: *I. Nenifescu*: Tatăl nostru I.—II. *I. A. Basarabescu*: Pe drezină și alte nuvele; *M. E. Herovanu*: Nebuloasele gazoase; *Maria Col. Dobrescu*: Bucătăria sâtenței (măncări fără carne); *Ion Mureșeanu*: Județul Turda-Arieș; *Ioan Georgescu*: Românii din Ungaria; *P. S. Sa Dr. Alex. Nicolescu*: Din trecutul bisericii răsăritene. Cu reflexii la timpul de față. Edit. autorului. Lugoj 1925. Pr. 20 Lei. O carte scrisă cu multă erudiție, pe baza unei vaste literaturi și citate istorice, liturgice și canonice. O recomandăm fiecărui preot și intelectual român, care vrea să cunoască problema bisericilor dela o persoană erudită, sinceră și obiectivă.

Poșta Red. și Adm.

Abonamente achitate: Pteancu Gh. Careii-Mari 120, Olah Aug. Oradea-Mare 30, Dr. Czumbel Fr. Oradea-Mare 120, Iluțiu Ambrosiu Oradea-Mare 120, Fodor Petru Oradea-Mare 120, Gajla Aurel Oradea-M. 120, Revs. Stan Ilie canonic Oradea-M. 120, Dr. I. Hica Oradea-M. 60, Man Iuliu ing. Oradea-M. 120, Gh. Bulgăr Oradea-M. 120, Sabian Cor. Oradea-M. 120, I. Iepure prof. Oradea-M. 120, Gh. Santău Oradea-M. 120, Liviu Fogoș Oradea-M. 60, I. Iepure prof. Baia-M. 60, Dr. S. Marta adv. Oradea-M. 120, P. Merlos prof. Beluș 120, Revs. P. Tămăiu canonic Beluș 120, Dr. V. Biedea Oradea-M. 120, C. Dărăbant prof. Oradea-M. 60, Capt. V. Șimon Oradea-M. 120. *Off. par. câte 120*: Gurba, Necopoi, Șimand, Boghiș, Ciutelec, Sântăul-Mare, Cordău, Nojariid, Chilla, Chereluș, Valea lui Mihaiu, Giungi. Roșiori, Beluș, Rușeni, Negru, Vadul Crișului 60, Borod, Vașad, Șavaieu, Portița, Pișcolt, Supurul de jos, Ioaniș și Suplac. Șinca P. Oradea-M. 30, Oros Gh. Oradea-M. 60, Mateiu T. teolog 60, Dr. I. Boros adv. Oradea-M. 120, Dr. O. Pop Careii-M. 120, Pinteș V. elev Oradea-M. 30, Turdean I. Sanislău 120, Mody V. Beluș 120, Bar. T. șef. Oradea-M. 120, I. Șuran Glurtelec-H. 120, Soc. d. lect. fete Beluș 120, Ciurdarlu Irina Beluș 125.

— Pelerinajul la Roma se va ținea la 20 Mai c. pe uscat. Costul: cl I. 14.000 Lei; II. 11.000; III. 8.000. cu întreținere de 6 zile la Roma. Donatorii să se anunțe. Detaluri vor urmă.

„Tipografia și Librăria Românească” Oradea-Mare. — Redactor resp.: Păr. Dr. Aloisiu L. Tăutu.

